

TÖÖLEHT 3

Kehastuge ühe Kiribatiga seotud huvirühma esindajateks (huvirühmad määratakse loosiga), kes osalevad 2021. a toimuval COP26-l (ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste 26. konverents).

Teie ülesanne on koostada oma huvirühma fookusest lähtuv pöördumine konverentsil osalejate poole, mille eesmärk on selgitada kliimamuutuste ja merevee taseme tõusu puudutavate probleemide tõsidust ning vajadust võtta vastu otsuseid kliimamuutuste pidurdamiseks.

Temaatilise pöördumise koostamiseks võite kasutada filmist „Anote laev” saadud teadmisi, internetti ja sellele töölehele lisatud taustatekste/-videoid.

Pöördumise koostamiseks on aega **30 minutit**. Selle sisu peaks koosnema kolmest põhiosast:

- põhiprobleemi(de) kirjeldus
- argumendid: miks on vaja kohest tegutsemist
- nõudmised COP26-l osalevate riikide juhtidele.

Valige endi seast pöördumise ettekandja(d). Igal rühmal on ettekandeks aega **2 minutit**.

TEEMA 3: MAGEVEE PUUDUS

TEIE ROLL (HUVIRÜHM)

Kiribati kohalik omavalitsus

TAUSTAINFO

VIDEOKLIPP: vaadata algusest kuni 0:50.

„Vesi on soolane ja joodamatu, isegi pärast keetmist. Kannatab kogu meie pere, kuid kõige rohkem mõjutab see lapsi. Neil tekib ikka ja jälle kõhulahtisus ja oksendamine.”

(Kakua Tenoa Letio, 25-aastane külaelanik, kes elab koos abikaasa ja kahe väikelapsega vähem kui 50 meetri kaugusel rannajoonest)

„Ma räägin elust enne, ajast mil see maa oli täis banaani, tarosid, kookospähkleid... Nii palju kookospalme, nii palju puud, mis meile toitu annavad, aga kuidas saavad need puud elada, kui nad magevett ei saa? See on kogukonna maa ja kõigil on õigus siin elada, kuid nüüd tundub, et meri on selle meilt ära võtnud.”

Toroua Beree, 63. (Bowers, 2017)

Magevee puudumine on akuutne probleem. Magevesi peitub Kiribati atollide ja saarte all mageveekihtides. Magevesi, mis on väiksema tihedusega, hõljub tihedama soolvee kohal. Merevee võimsad looded (tõus ja mõõn) reostavad kunagisi suuri mageveeallikaid ja rikuvad nendest sõltuvaid troopilise taime taro süvendeid, mida nimetatakse babai-süvenditeks. (Bowers, 2017)

Puhast joogivett on mitmel saarel niigi vähe ja ookeani kõrgete loodete ajal imbub merevesi kaevudesse. Lõuna-Tarawas, kus elab umbes pool riigi elanikest, saavad paljud majapidamised oma joogivee praegu eranditult vihmaveemahutitest. Eksperdid muretsevad, et meretaseme tõustes on Kiribati habras põhjaveevarustus veelgi suuremas ohus, samas kui järgmine põud võib linna veevarusid kiiresti kahandada ja kodumajapidamiste vihmaveemahutid tühjaks teha. Kiribati võiks investeerida vee magestamise seadmetesse või importida joogivett, kuid probleemiks on transport, sest kogu riigis on ainult üks korralik maantee. (Ives, 2016)

Globaalne soojenemine toob kaasa ka põuad, mistõttu paljud troopilised saareriigid on veepuuduses. Probleemil on kaks tahku: merevee pealetung reostab põllumajandusmaid ja mageveeallikaid, põuad omakorda kahandavad olemasolevaid mageveevarusid veelgi. See muudab elu kaugematel saartel järjest jätkusuutmatumaks (Gerhardt, 2020: 74–75). Lisaks kiirendab kõrge õhutemperatuur vee aurustumist, vähendades nii mulla niiskust ja raskendades põhjavee taastumist. (ÜRO, 2009)

Aastatel 2011–2015 olid Kili saarel veekaevud viiel korral sooldumise tõttu saastunud. Selle elanikke ootab taas evakueerimine, seekord kliimamuutuste tagajärjel. (Gerhardt, 2020: 76)

Magevee nappus mõjub kriitiliselt Kiribati elanike toimetulekule nii sotsiaalses kui ka majanduslikus plaanis. Kiribatil vajavad inimesed ellujäämiseks puhast põhjavett. Kui see on püsivalt reostunud, ei ole atollid enam elamiseks sobivad. Põhjavesi on ülioluline ka taimestiku jaoks. Merepinna tõus ja pidevalt kerkiv temperatuur muudavad Kiribati saared pikkamööda elamiskõlbmatuks atolliks. (ÜRO, 2009)

**KASUTATUD
KIRJANDUS:**

- Bowers, M. (2017, October 23). *Waiting for the tide to turn: Kiribati's fight for survival*. Retrieved from The Guardian: <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/23/waiting-for-the-tide-to-turn-kiribatis-fight-for-survival>
- Gerhardt, C. (2020). Sea Level Rise, Marshall Islands and Environmental Justice. In *Climate Justice and Community Renewal*. Routledge.
- Ives, M. (2016, July 2). A Remote Pacific Nations, Threatened by Rising Seas. Retrieved from The New York Times: <https://www.nytimes.com/2016/07/03/world/asia/climate-change-kiribati.html>
- United Nations. (2009). *Security Implications of Climate Change in Kiribati*. United Nations.